

SVENSKA
OBEROENDE
MUSIKPRODUCENTER

Regeringskansliet
Justitiedepartementet
103 33 Stockholm
Ju2025/00414 SOM
ju.remissvar@regeringskansliet.se
ju.l3@regeringskansliet.se

Yttrande över promemoria Ändrade ersättningsregler för privatkopiering, Ju2025/00414

Om SOM

Svenska Oberoende Musikproducenter (SOM) bildades 1974 för att tillvarata medlemmarnas närstående rättigheter och är världens äldsta organisation för oberoende skivbolag. Våra 340 medlemmar utgörs av svenskägda musikbolag, varav en del är små och medelstora företag, en stor del enmansbolag, och många ägs av artister. Sedan många år samarbetar SOM med IFPI gällande administration av upphovsrättslig ersättning, vilket ger SOM utrymme att prioritera insatser för utbildning och stöd till medlemmarna, omvärldsbevakning och främjande av svenska musikbolags förutsättningar. SOM är aktiva inom Impala och WIN (World Independent Network), organisationer som samlar tusentals oberoende skivbolag i Europa och världen.

Ändrade ersättningsregler för privatkopiering

Synpunkter på förslaget

SOM invänder mot förslaget och anser inte att domen i Kwantum-målet innebär att de föreslagna ändringarna måste göras. **SOM delar och ställer sig bakom den analys och de synpunkter som framförts av Copyswede och KLYS** i remissyttrande över Ju2025/00414.

SOM invänder mot den föreslagna tiden för lagändringarnas ikraftträdande, med hänsyn till den större utredning och lagstiftningsarbete som pågår kring privatkopieringsersättning.

SOM är mycket oroad över konsekvenserna av förslaget, i första hand för svenska och europeiska rättighetshavare, men även för det allmänna.

SOM
info@som.se
+46(0)60122202

Paviljongvägen 17
852 40 Sundsvall
www.som.se

SVENSKA
OBEROENDE
MUSIKPRODUCENTER

SOM anser att regeringen bör avstå lagändringen och fortsätta arbeta för att kommissionen snarast ska framlägga lagförslag som möjliggör att behålla principen om materiell reciprocitet.

Konsekvenser av förslaget

SOM delar promemorians bedömning att förslaget riskerar leda till minskade ersättningar för rättighetshavare med anknytning till Sverige, vilket behöver kompenseras för, och torde därmed innebära ökade kostnader för ersättningsskyldiga näringsidkare, och i förlängningen för svenska konsumenter.

De svenska oberoende rättighetshavare SOM representerar (liksom merparten av alla upphovspersoner, artister och musiker) agerar redan på en väldigt utsatt marknad, där varje minskning av ersättningar och intäkter har direkt negativ inverkan på verksamheten. Musikmarknaden präglas redan av företagskoncentration och illa fungerande konkurrens, både vad gäller musiktjänster med hänsyn till Spotify's dominans, och vad gäller musikutgivning och distribution där de tre majorbolagen genom aktiva företagsförvärv får en alltmer dominerande position.

När principen om materiell reciprocitet sätts ur spel försvinner miljoner EUR från svenska och europeiska artister, musiker och oberoende skivbolag. Den nu föreslagna lagändringen, liksom de med anledning av RAAP-domen, riskerar således bidra till en förstärkt obalans på marknaden och därmed ha negativ inverkan på mångfalden i den kulturella sektorn. Denna mångfald skapas i huvudsak av oberoende musikproducenters investeringar i obeprövad talang och modigt artisteri av utövare och upphovspersoner.

Utvecklingen med upprepade nedskärningar, försämrade villkor och minskade upphovsrättsliga ersättningar är således ytterst bekymmersam och riskerar få negativa konsekvenser inte bara för enskilda aktörer utan också för det allmänna, i form av minskat diversifierat utbud och kulturell utarmning då de oberoende aktörerna slås ut.

Handel med upphovsrätt och närstående rättigheter är central för musikbranschen, i synnerhet ur ett internationellt hänseende. SOM är självklart för en stärkt upphovsrätt och tror att EU:s strävan att harmonisera regelverket kan inverka fördelaktigt för rättighetshavare och marknaden i stort. Vi ser dock att domarna i RAAP och Kwantum river upp sedan decennier väl implementerade principer om handel med upphovsrätt, lämnar många frågor obesvarade och skapar osäkerhet på en redan osäker marknad. SOM finner Kommissionens saktfärdighet och brist på agerande i denna fråga obegriplig och ansvarslös.

SVENSKA
OBEROENDE
MUSIKPRODUCENTER

Principerna om territorialitet och nationell behandling (tillsammans med minimirättigheter) är ryggraden i det internationella upphovsrätts- och närliggande rättighetssystem som ingår i Bernkonventionen, Romkonventionen, WIPO Copyright Treaty (WCT), WIPO Performance and Phonograms Treaty (WPPT) och olika andra multilaterala instrument som EU eller dess medlemsstater är bundna till i olika konstellationer.

Om nationella åtgärder baserade på reciprocitetsprincipen inte längre har något inflytande inom upphovsrätt i Europa, innebär detta att positionen för regeringar och Collective Management Organizations (CMOs) från EU försvagas i alla förhandlingar med tredje länder gällande ersättningar och rättigheter för deras kulturskapare.

Promemorian fokuserar på konsekvenser i förhållande till Storbritannien och USA, vilka är centrala i sammanhanget. Storbritannien har idag inte PKE alls och den i USA gällande lagstiftningen kan inte anses motsvara den svenska, då den såvitt vi vet enbart innefattar kassetter och liknande ljudbärare som idag inte används längre. Stora medlemsbolag i SOM uppger att de inte erhåller PKE-ersättning från USA trots medlemskap i Soundexchange (US).

Förslagets effekter sträcker sig dock vida längre än Storbritannien och USA, då tillämpningsområdet kommer att omfatta hela världen. Detta får betydligt mer långtgående konsekvenser på ett område som ger rätt till ersättning genom lagstiftning än det har på området för licensiering av ensamrätter.

SOM avråder från föreslagen lagändring.

SOM stödjer till fullo regeringens arbete på EU-nivå för att få till stånd en ändring som möjliggör för medlemsstater att tillämpa ömsesidighet i förhållande till länder utanför EU, enligt vad som kommunicerades i pressmeddelande från Justitiedepartementet den 13 december 2024.

För SOM,

Eva Karman Reinhold, Ordförande

SOM
info@som.se
+46(0)60122202

Paviljongvägen 17
852 40 Sundsvall
www.som.se